

za putovanje u Palestinu. Svrha namine ovog zavoda zahtijeva da bude u neprestanom savezu sa biblijskim onim predjelima i da se osnuje pomoćni zavod na teritoriji Palestine. Ovo putovanje Ferickovo, što ga je poduzeo dozvolom svere Stolice, urodilo je lijepim plodom. Ne samo da će moći iznijeti pred kompetentne faktore osnovu za osnatak pomoćnoga zavoda, ne doduše u samom Jerusalemu, već u sjevernom dijelu Palestine, nego će i sveučilište u Bayrutu stupiti sa biblijskim zavodom u najužu svezu, tako te će najnovija znanstvena istraživanja u orijentu istodavno biti predmetom predavanja na biblijskom institutu u Rimu kao i na sveučilištu u Bayrutu, a tako i predmetom znanstvene publikacije. Osim toga u poglavitim mjestima Palestine predobio je O. Fonck za sebe stalne dopisnike, koji će na vrijeme podavati potrebite informacije, povećavati znanstvene zbirke i priregivati znanstvena putovanja za pitomce rimskoga instituta.

Program predavanja za iduću naukovnu godinu 1911/1912. objelodanjen je, a predavanja su već otpočela danom 6. studenoga. *Dr. Pazman.*

Kirchliches Handlexikon. Muževi, koji su poduzeli izdavanje toga djela, uvidjeli su, kako je dandanas vrlo potrebno, da svećenstvu dadu u ruku djelo, kojim bi steklo brzu uputu u raznim područjima katol. teologije i o svim pitanjima, koja stoje u odnošaju s povjesti i uredbama katol. Crkve. Da ovakovo djelo mora biti kritički i pouzdano ragjeno, više je nego jasno, stoga su izdavatelji tog priručnog lexikona sabrali dvjestopede-set suradnika, što od svećenstva, što od lajika i to stručno naobraženih ljudi, a to je sigurno jamstvo, da će djelo zaista biti kritično i savremeno obrađeno.

Djelo će izaći u dvije velike knjige. Čovjek ne bi vjerovao, koliko je tu materijala prikupljeno, a to je s toga moguće, jer ima mnogo kratica (tumač kratica je dodan), stil je zbijen i kratak a tisak malen, ali vrlo jašan i lako čitljiv. Pojedini su članci pregledni i logički ragjeni, a što je važno debljim je tiskom istaknuto.

Taj priručni leksikon imati će 25.000 članaka i to iz svih područja teologije. Samo da nekoja interesant-

nija područja napomenem: apologetika, povjest dogmi, hagiografija, homiletika, katehetika, crkv. povjest, crkv. glazba, crkv. geografija, crkv. umjetnost, liturgika, patrologija, filozofija, povjest religijā, socij. znanost, statistika itd.

Djelo još nije dovršeno. Izaći će po prilici u 50 snopica (Lieferung), a svaki snopić stoji K 120. Svaki bi katol. svećenik to djelo morao imati.

E. L.

Crkveni Oci u franceskom prijevodu. Stručnjaci H. Heimmer i P. Lejay počeli su izdavati crkv. Oce na franc. jeziku a malom formatu. Do sada je izašla: Nauka apostolska, poslanica Barnabe, Poslanica Korinćanima od Klementa rim., Listovi Ignacija ant., od Tertulijana: De poenitentia, De pudicitia i De praescriptione, od Grgura nisenskog: Oratio catechetica, Philonov alegorički komentar k mozaik, zakonu i nekoje druge stvari.

Svaki sveščić sadržaje osim teksta u originalu opširni uvod, prijevod franceski, opaske, kojima se tumači tekst i kazala. Osobito valja istaknuti, što se u uvodu osim običajnih opazaka o životu pisca, rukopisima i raznim izdanjima donša analizovan sadržaj i povjesno-dogmatska karakteristika (Contenu doctrinal) dotičnog spisa.

Ovo izdanje zaslužuje veliku pohvalu. Tekstovi su korektno odštampani, uvod i opaske pokazuju kritičko razumijevanje i veliku brižljivost a cijene nisu velike (sv. po Fr. 2-50 i 3). (Isp. Theologische Revue 1911. str. 480—481).

E. L.

Biblische Zeitschrift i Bogosl. Smotra. Njemački biblijski časopis „Biblische Zeitschrift“, što izlazi četiri puta na godinu u Freiburgu kod Herdera (cijena M 12), a izdavaju ga dr. I. Göttberger, profesor za starozavj. egzegezu u Münchenu i dr. I. Sickenberger, profesor za nov. zavj. egzegezu u Breslavi, donosi u trećem broju od ove godine kratak sadržaj biblijskih rasprava, što su izašle u prvom broju ovogodišnje „Bogoslovske Smotre“. Te su rasprave: „O. Hummelauer i O. Talija o nepogrješivosti biblije“ i dr. R. Vimer: „Istočni običaji i sveto Pismo“. Nadamo se, da će uvaženi i ugledni taj časopis i nadalje donošati sadržaj

bibl. radnja, koje su izašle u kasnijim brojevima Bogosl. Smotre i koji će u buduće izaći. E. L.

Sila katoličkog svećenstva. Uvaženi ruski bogoslovsko-praktični list „Cerkovni Vjesnik“ (1911. br. 35 str. 1030—1083.) donosi odušji prekrasan članak pod naslovom: „U čem je sila katoličkoga svećenstva“. Prva prednost katoličkog klera nad pravoslavnim i njegova sila sastoji se u celibatu. „Pravoslavna crkva okrivljuje katolicizam radi obvezatne bezbračnosti svećenstva, koja je udaljivanje od pravoga crkvenoga pogleda na nj. U bitnosti, što se mene tiče, to je pravedno. Prema prvoinom apostolskom predanju nije bilo postignuće svećeničke blagodati ničim ograničeno, što ne bi teretilo čovjeka moralnom ljagom, i s te strane katolički je celibat udaljivanje od propisa drevne crkve. Ali za takovu stranputicu jedva jedvice možemo mi strogo suditi katoličanstvo, a to radi toga razloga, što i naš zakon za obvezatne ženitbe svećenstva isto tako nije točno suglasan s praksom drevne crkve. I pravoslavna i katolička crkva bile su u tom slučaju vjagjene mjerilom praktične udobnosti, premda su došle do posve protivnih zaključaka. Ipak se mora priznati, da je katolička crkva uzakonivši bezbračnost svoga svećenstva u izvjesnom smislu veoma mudro postupala. Nije zaludu začetnikom toga zakona bio znameniti papa Grgur VII., koji je tako smjelo isticao pravo vladanja obim mačevina: svjetskim i duhovnim. Bezbračni svećenik daleko je bolje sposobniji radnik za crkvu, nego li onaj, koji ima porodicu. Prije svega može se on posve posvetiti svom poslu radi toga, što ga ne suzdržavaju mnogobrojne porodične obvezatnosti. Posljednje su, kako je svima poznato, u opće tako teške, da u srednje bezbrižnih ljudi progutaju silu vremena i energije, a što je glavno svu pažnju odvlače na drugu stranu.“ Pisac dalje govori, kako porodični život u velike smanjuje produktivnost svećeničkog rada, kako ga veže s raznim i teškim brigama materijalnim za uzdržavanje života. Kad je čovjek sam, ne treba da se toliko briga i skrbi o komadić kruha i ne treba, da mu je mnogo na umu sutrašnji dan. Dok je zdrav može se

sigurno nadati, da će toliko moći raditi, da si zasluži za život najpotrebnije. Katoličkog svećenika nije strah od premještanja, on nema veza s domom. Radi toga je upravo on više slobodan prema višim vlastima svjetskim i ne boji se njezinih progona. „Radi toga nalazi se čitavo katoličko svećenstvo na raspolaganju crkve i ono, kad ga ona zovne, može da upravi bez zapreka svoju djelatnost onamo, gdje je potreba, pa makar se radi toga moralo ići u daleke krajeve. Na taki način zahvaljujući celibatu dobila je katolička crkva na raspolaganje cijelu mnogobrojnu armadu odanih joj agenata, s kojima može zapovijedati kao s vojskom uvijek pripravnom na boj. Ta joj je vojska sačuvala kroz vjekove gospodstvo u zapadnom svijetu, sazidala sjajni perijod rascvjeta njezine vlasti, dala joj je mogućnost boriti se u teškim časovima; i sve do naših vremena sačinjava ona ogradu katoličkoga upliva.“

Katoličkom svećeniku postavlja pisac nasuprot pravoslavnog oženjenog i misli, da pravoslavno svećenstvo u moralnom pogledu stoji više od katoličkog, da porodični život imade neko značenje za vjernike, koji su već naučeni na oženjena svećenika, a onda zaključuje: „Ali naše svećenstvo nosi u sebi i sve štete porodičnog položaja. Buduć da je prinuđeno svaku minutu misliti na koricu hljeba, boji se naše svećenstvo svega: i nemilosti svoje uprave i gnjeva općinskog upravitelja i činovnika, i nezadovoljstva seljačkog kupca i svakome nastoji da ugodu, što uvijek ne odgovara tražbinama savjesti.“

Drugi uzrok moći i sile i prednosti katoličkog svećenstva jest uzorna organizacija i unutrašnje ujedinjenje. Jedan centar upravlja čitavom armadom. — Ovo je lijepo priznanje katolicizmu. Dr. Šimrak.

Književno društvo „Put“. Koncem prošle godine osnovano je u Moskvi književno društvo „Put“, kojemu na čelu stoje poznati ruski pisci: N. A. Berdjaev, S. N. Bulgakov, G. A. Račinski, knez E. I. Trubeckoj, V. F. Ern. Društvo ima posve idejalnu zadaću, da u ovo vrijeme, kad se hoće prekinuti sa svim starim tradicijama, dađe odgovor na pitanje, u čem je